

Boerenlandvogels in het onderwijs

Onderwijsdag NIL
22 november 2022
Astrid Manhoudt
Lector Weidevogels
en
Hannah Olthof en Diederik Sleurink

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit

Rijksoverheid

van hall
larensen
HET NEDERLANDSE VOEDSEL

1

Even voorstellen

- Hannah Olthof, docent/onderzoeker HVHL Leeuwarden
- Diederik Sleurink, docent/onderzoeker HVHL Leeuwarden
- Deelnemers: je naam en je baan, waarom deze workshop gekozen....?

Foto: Jeroen de Vries

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit

Pagina 2

2

Deze workshop

- Waarom hebben we dit lesmateriaal gemaakt?
- Wat doen jullie al met boerenlandvogels in het onderwijs?
- Kennismaken met het lesmateriaal
- Afsluiting

Pagina 3

3

Achteruitgang van weidevogels

De nationale vogel verlaat Nederland. Is de grutto nog te redden?
 Het is nu of nooit voor de grutto in Nederland. Een aanvalsplan is de laatste strohalp voor de nationale vogel. Of dat 'de koning van de weide' zal redden?
 Jean-Pierre Geelen 4 juni 2021, 11:00

Page 4

4

De Nederlandse weidevogels

Foto's: Annemarie Loof, Marc Guyt, Hans Gebus, Jelmmer van Belle

Page 6

5

Weidevogels en biodiversiteit

- Geschikt biotoop om te:
 - Foerageren
 - Rusten
 - Broeden
 - Opgroeien van de kuikens

Voedselvraag varieert per fase en per soort weidevogel

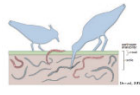
Page 6

6

Weidevogels en biodiversiteit

Tabel 1.1 Voedsel van de volwassen steltlopers

Vogelsoort	Ondergronds
Grutto	***
Kieviet	**
Kemphaan	*
Tureluur	*
Waternip	*
Wulp	***
Scholekster	***

*** = > 75% van het voedsel
 ** = 25 - 50% van het voedsel
 * = < 25% van het voedsel.
 Bron: van der Weijden en Guldemond, 2006

Tabel 1.2: Voedsel van de steltloper kuikens (Bron: naar Beintema et al., 1995)

Vogelsoort	Ondergronds		Bovengronds			
	Regenworm	Ermelt	Openvakte	vegetatie	Misp	Vlieg
Grutto	*	*	***	*	***	***
Kieviet	***	**	***	**	**	**
Kemphaan	**	*	***	*	***	***
Tureluur	*	*	***	*	***	***
Scholekster	**	***	**	*	*	*

*** = > 75%
 ** = 25-50%
 * = <25%

Pagina 7

7

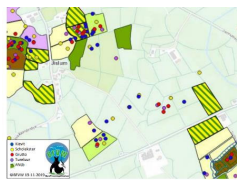
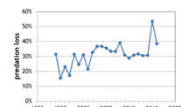
Weidevogelmozaïek in beheerd gebied

8

Waarom ook buiten beheerd gebied?

- Versterking ANLB gebieden
- Verlagen predatiedruk
- Verhogen algemene biodiversiteit

Figuur 2. Landgebruik door predatie en de gevolgen daarvan voor de biodiversiteit. Bron: Beintema et al., 1995.

Pagina 9

9

Waarom ook buiten beheerd gebied?

Steen het Aanvalsplan Grutto.

Het Agrarisch Natuurbeheer (ANLb)

10

Wat kunnen boeren doen?

- Slootkanten later maaien
- Minder/geen mest op randen of delen van percelen
- Natte of minder productieve percelen nat laten
- Een greppel dicht zetten in het voorjaar

Pagina 11

11

Wat kunnen boeren doen?

- Kruidenrijk grasland – volvelds of randen
- (voor)beweiden
- Kijken waar de vogels zitten
- Rekening houden met de vogels bij het maaien

Foto: It Fryske Giea

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit

Pagina 12

12

Waarom dit lesmateriaal?

Vraag aan jullie:

- Wat doen jullie met boerenlandvogels in het onderwijs?

Foto: Jeroen de Vries

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 13

13

Waarom dit lesmateriaal?

- Behoeftte aan laagdrempelige informatie
- Leren gaat gemakkelijker wanneer gebruik wordt gemaakt van woord én beeld en van verwerkingsopdrachten

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 14

14

Het lesmateriaal

Doelgroep:

- Zowel MBO als HBO
- Dier- en Veehouderijopleidingen
- Groene opleidingen
- Agrariërs
- Natuurbeheerders
- Andere geïnteresseerden

Foto: Jeroen de Vries

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 15

15

Het lesmateriaal: Kennisclips Grutto

- Kennisclip over een thema
- Welke zouden jullie willen zien?
- Bijbehorende lesdia's en lesbrieven
- Eigen keuze wat je wil gebruiken aan pakketten en aan opdrachten

DE LESPAKKETTEN	
1 - De grutto als trekvogel	2 - De grutto en zijn leefgebied in Nederland
3 - De grutto heeft een eigen broed-ecologie	4 - De grutto is kwetsbaar
5 - Vermotting	6 - Bloem- en kruidenrijke graslanden
7 - Predatie	8 - Weidevogelbeheer vergt kennis en kunde

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 16

16

Het lesmateriaal: Posters

- Weidevogelbeheer
- Akkervogels winter (zomer is in de maak)
- Leuk te combineren met werkvormen

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 17

17

Materiaal gericht op medewerkers van collectieven

- [Boerenlandvogels.info](https://www.boerenlandvogels.info)
- Bijeenkomsten (bijvoorbeeld over monitoring, trekvogelgedrag etc.)
- Kennisdossiers (Kuikenoverleving, predatie, akkervogels)
- Nieuwsberichten

Dit project is gefinancierd door het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit Pagina 18

18

Vervolgstappen-discussie

- Welke kansen zien jullie voor opname in het onderwijs?
- Wat hebben jullie nodig om hier mee aan de slag te gaan?
- Waar kunnen wij helpen?

 Pagina 19

19
